

09.05.2023

Asia/9

§ 90

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Titta Hiltusen ym. kuntoutuspsykoterapian saatavuutta koskevasta valtuustoaloitteesta

HEL 2023-000790 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Titta Hiltusen ja 24 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta, joka koskee kuntoutuspsykoterapian saatavuutta:

”Aloitteessa esitetään, että Helsingin kaupunki selvittää, kuinka moni kaupunkilainen jää vaille tarvitsemaansa Kelan kuntoutuspsykoterapiaa sen vuoksi, ettei heillä ole varaa maksaa siihen vaadittavia omakustannusosuuksia. Tämän lisäksi aloitteessa esitetään, että Helsinki selvittää keinoja, joilla subventoida pienituloisille omavastuuosuudet ja terapeuttien tutustumiskäynnit sekä sitä, miten voidaan tukea pienituloisia saamaan B-lausuntoon tarvittava psykiatrin konsultaatio ja miten sen saisi nykyistä paremmin kaupungin omien palvelujen kautta.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että ensisijainen vastuu mielenterveyspalveluiden järjestämisestä on julkisella terveydenhuollolla. Työ- ja opiskelukykyä edistävä ja parantava Kelan kuntoutuspsykoterapia on yksi kuntoutusmenetelmä ja osa asiakkaan kokonaishoitoa. Kelan järjestämän kuntoutuksen tehtävänä on täydentää tarkoituksenmukaisella tavalla julkisia palveluita. Tarpeenmukainen psykoterapeuttinen hoito on keskeisellä sijalla jo asiakkaan alkuvaiheen hoidossa, josta päävastuun kantaa julkinen terveydenhuolto.

Ennen kuntoutuspsykoterapiasuosituksen laatimista asiakkaalla tulee toteutua vähintään kolmen kuukauden asianmukainen alkuvaiheen hoito. Hoidon aikana terveydenhuollossa arvioidaan, onko Kelan kuntoutuspsykoterapia oikea-aikainen ja tarkoituksenmukainen kuntoutusmuoto asiakkaan kokonaistilanne huomioiden. Osalle asiakkaista riittää lyhyempi psykoterapia, mutta osa tarvitsee Kelan tukeman kuntoutuspsykoterapian.

Kelan tukeman kuntoutuspsykoterapian tarpeen arviointi on perusteellinen prosessi, johon sisältyy muun muassa diagnostisia tutkimuksia, päihdearvio sekä henkilöhistorian, nykytilan ja aiempien hoitojen ja niistä hyötymisen kartoitus. Tämän lisäksi arvioidaan asiakkaan valmiuksia psykoterapeuttiseen työskentelyyn, psykoterapian oikea-aikaisuutta, hoidon tavoitteita, lääkityksen tarvetta ja työkykyä.

Myös silloin kun Kelan työ- ja opiskelukykyyn keskittyvän kuntoutuspsykoterapian korvaamisen edellytykset täyttyisivät, kuntoutuspsykoterapian tarpeessa olevan asiakkaan tarvittava kuntoutus voidaan joutua toteuttamaan julkisten mielenterveyspalveluiden piirissä, jos esimerkiksi asiakkaan taloudellinen tilanne ei mahdollista omavastuuosuuden maksamista, eikä asiakas ole oikeutettu Kelan toimeentulotukeen. Tämän vuoksi Helsingissä on kiinnitetty erityistä huomiota julkisen terveydenhuollon mielenterveyspalvelujen toimivuuteen.

Helsingin terveystalouksissa mielenterveyshäiriöiden hoito on porrastettu ja hoito alkaa heti asiakkaan hakeutuessa palveluihin. Tarjolla on muun muassa Käypä hoito -suositusten mukaista ohjattua omahoitoa, lyhytterapiaa, nettiterapiaa (HUS), perheterapeuttista työskentelyä, ryhmäterapiaa ja seksuaaliterapiaa. Työntekijöitä on koulutettu laajasti erilaisten psykoterapeuttisten interventioiden käyttöön. Tarvittaessa myös HUS psykiatrian hoitovalikoima ja kolmannen sektorin monipuoliset tukimuodot ovat räätälöitävissä asiakkaan hoitokokonaisuuteen. Lyhytpsykoterapiaa ja kuntoutuspsykoterapiaa saa palvelusetelillä. Kelan tukemaan kuntoutuspsykoterapiaan tarvittavaan psykiatrian erikoislääkärin arvioon pääsee perustasolta nopeasti.

Helsingin kaupungin lisäksi myös HUS, yksityissektori, työterveyshuolto ja Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö ohjaavat asiakkaitaan Kelan tukemaan psykoterapiaan. Kelalla ei ole tietoa siitä, kuinka moni jättää hakeutumatta psykoterapiaan, vaikka sitä olisi suositeltu. Näin ollen Kela ei voi ottaa kantaa myöskään siihen, miksi asiakas ei hakeudu psykoterapiaan. Helsingillä ei ole edellytyksiä tehdä selvitystä psykoterapioiden käytöstä. Erillisiä terapiamaksusubventioita ei voida toteuttaa. Tällä hetkellä suurimpana haasteena psykoterapiaan hakeutuvan asiakkaan näkökulmasta on ensisijaisesti se, että psykoterapeutteja ei ole saatavilla riittävästi tarpeeseen nähden.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus muodostuu valtiolta saatavasta yleiskatteellisesta rahoituksesta. Valtiovarainministeriön kohdentaman talousarvion lisäksi toimiala saa tuloja asiakasmaksutuloista ja valtionkorvauksista. Kaikki sosiaali- ja terveyshuollon, pelastustoimen ja HUS-kuntayhtymän menot ja kustannuksia kasvattavat muutokset on kyettävä rahoittamaan edellä mainitulla rahoituksella. Mahdolliset lisäkohdennukset on katettava sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen valtionrahoituksen kokonaisuuden sisältä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Psykoterapiaa voi saada julkisen terveydenhuollon kautta esimerkiksi palvelusetelillä, yksityisiltä psykoterapeuteilta itse maksamalla tai Kelan tukemana. Asiakkaan hoito suunnitellaan yksilöllisesti huomioiden

09.05.2023

Asia/9

asiakkaan tarpeet, psykososiaalinen tilanne, vaikuttavaksi osoitetut hoitomuodot ja muut tukitoimet.”

Käsittely

Asiassa tehtiin seuraava palautusehdotus:

Palautusehdotus 1:

Jäsen Meri Valkama: Palautetaan esitys valmisteluun siten, että kaupunki selvittää, kuinka yleistä tarvittavaa kuntoutusta vaille jääminen on tapauksissa, joissa lähete kuntoutuspsykoterapiaan on tehty julkisten palveluiden (Helsinki/HUS) kautta.

Kannattaja: jäsen Sinikka Vepsä

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Palautusehdotus 1 (jäsen Meri Valkama)

Jaa-äännet: 9

Pentti Arajärvi, Maaret Castrén, Kati Juva, Laura Korpinen, Seija Muurinen, Matti Niiranen, Mikko Paunio, Daniel Sazonov, Oula Silvennoinen

Ei-äännet: 2

Meri Valkama, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 1

Touko Niinimäki

Poissa: 1

Eva Biaudet

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 9 - 2 (poissa 1 ja tyhjä 1).

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi

09.05.2023

Asia/9

Liitteet

1 Valtuutettu Titta Hiltusen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausuntoa kaupunginhallitukselle kuntoutuspsykoterapian saata- vuutta koskevasta valtuutettu Titta Hiltusen ja 24 muun valtuutetun val- tuustoaloitteesta. Lausuntoa on pyydetty 10.5.2023 mennessä.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Titta Hiltusen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 25.04.2023 § 80